

Ç1. "Thou Art The Man" by Edgar Allan Poe "Sen Gerçek Bir Beyefendisin"

Çelik EKMEKÇİ¹

Şimdi size Oedipus'un Rattleborough gizemini anlatacağım. Olabildiğince size Rattleborough mucizesini etkileyen makinenin sırrını açıklayacağım. Bu mucize öylesine tek, doğru, kabul görmüş, tartışılmaz, inkâr edilemez bir mucize ki Rattle sakinleri arasındaki kayıtsız bir sadakatsizliğe nokta koymuş ve bunları daha önce kuşkucu olmayı göze alan dünyevi akıllı büyükannelerin tutuculuğuna dönüştürmüştür.

Uygunsuz, laubali bir tonla tartıştığım için özür dilerim ama bu olay, 18 – 'ın yazında olmuştur. Borough'nun en saygıdeğer vatandaşlarından biri olan Bay Barnabas Shuttleworthy birkaç gündür cinayet şüphesine sebebiyet verecek şekilde kayıptır. Bay Shuttleworthy, Rattleborough'dan bir Cumartesi sabahının erken saatlerinde atıyla bariz bir şekilde 15 millik mesafede olan – şehrine gitmek ve aynı günün akşamı dönmek suretiyle yola çıkmıştır. Fakat gidişinden iki saat sonra, atı onsu bir şekilde, başlangıçta sırtına bağlı olan eyer çantaları olmadan geri dönmüş. Hayvancağız da yaralanmış ve çamura bulanmış. Doğal olarak, bu durumlar kayıp adamın arkadaşları arasında dehşete sebebiyet vermiş ve Pazar Sabahı atı bulunduğu, kendisi görünmediğinden tüm Boroughlular gidip adamın bedenini aramak için toplu halde ayaklanmış.

Bu aramayı başlatan en enerjik ve önde gelen kişi, Bay Shuttleworthy'nin çok yakın arkadaşı olan Bay Charles Goodfellow ya da herkesçe bilinen adıyla "Charley Goodfellow" ya da "İhtiyar Charley Goodfellow'dur." Bu harika bir tesadüf müdür, yoksa ismin kişi üzerinde belli belirsiz bir etkisi var mıdır henüz bulamadım ama tartışma götürmez bir gerçek olan şey şudur ki: açık olmayan, mert olmayan, dürüst olmayan, iyi niyetli ve yürekli bir dost olmayan ve seni, duyduğunda iyi hissettirecek, hoş bir şekilde derin ve berrak sesiyle ve her daim yüzüne bakan gözüyle "Benim vicdanım rahat, hiç kimseden korkum yok ve ben, böylesine alçak bir davranış içerisinde olamam" diyen Charles adında biri asla olmamıştır. Ve böylece, candan ve umursamaz olan bu sahne "figüranlarının" hepsi kesin bir şekilde Charles olarak adlandırılırlar.

Şimdi, gelelim "İhtiyar Charley Goodfellow'a," Rattleborough'ya gelesi daha altı aydan az veya o civarlarda olduğu halde, ve Rattleborough bölgesine yerleşmeye gelmeden önce hiç kimse kendisi hakkında hiçbir şey bilmediği halde, Borough'da saygıdeğer insanlarla tanışıklık kurma konusunda tanrı şahittir ki hiçbir zorluk yaşamamıştır. Bu adamlardan hiçbiri, hiçbir zaman Charley'nin bir dediğini iki etmemişlerdir; kadınlara gelince de onu memnun etmek için neler yapamayacaklarını söylemeye gerek bile yok. Bunların hepsi, ismi Charles olduğu içindir, ve bunu bir atasözü ile dillendirmek gerekirse "en iyi referans mektubu" gibi hünerli bir yüze sahip olduğundan dolayıdır.

Bay Shuttleworthy'nin Rattleborough'daki en saygıdeğer adamlardan biri olduğunu ve şüphesiz, en zengin adamı olduğunu zaten söylemişim, fakat "İhtiyar Charley Goodfellow'un" da sanki öz kardeşiymiş gibi Bay Shuttleworthy ile sıkı fıkı olduğunu belirtmek gerekir. Bu iki ihtiyar beyefendi kapı komşularıydılar ve Bay Shuttleworthy'nin "İhtiyar Charley'yi" nadir de olsa ziyaret ettiğinde hiçbir zaman onun evinde yemeğe kalmamış olmasına rağmen bu durum iki arkadaşın sıkı fıkı olmalarına bir

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık ABD (Bartın, Türkiye), celikekmekci@bartin.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7123-2621 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 03.08.2021-kabul tarihi: 20.09.2021 DOI: 10.29000/rumelide.998759]

engel teşkil etmemiştir, gözlemlediğim kadarıyla, “İhtiyar Charley,” diğer yandan, komşusunu neredeyse her gün, günde üç dört kez görmeye gidermiş ve sıklıkla kahvaltıya ya da çaya kalırmış ve neredeyse her zaman da akşam yemeğini yiyip; iki arkadaş bir oturuşta, dolu bir şarabı bitirmiş ki bunu bulmak da gerçekten çok kolay değilmiş. “İhtiyar Charley’nin” en sevdiği içecek *Château Margaux’tu*, ve ihtiyar arkadaşının bu şarabı bardak bardak içmesiyle, Bay Shuttleworthy’nin kalbi bir hoş oluyordu, öyle ki bir gün, şarabı doldurup, hemen akabinde doğal olarak boşaltırken, ihtiyar arkadaşının sırtına dokunarak şunu dedi: “Bak sana ne diyeceğim, sen “İhtiyar Charley’sin” ve her şeye rağmen benim hayatımda tanıdığım en candan, en eski dostumsun; ve bu tarz bir şarabı içmeyi sevdiğin için sana büyük bir kutu Château Margaux hediye etmezsem ayıplar olsun bana. Lanet olsun,” – (nadiren “lanet olsun,” ya da “Tanrı aşkına” ya da “Tanrı şahidim olsun ki”nin ötesine geçmese de Bay Shuttleworthy’nin lanet etmek gibi bedbaht bir alışkanlığı vardı) “Lanet olsun bana” dedi “iki kutu, en iyisini alıp bu öğleden sonra kasabaya göndertmezsem ve bunu sana hediye etmezsem. Göreceksin yapacağım! – şimdi, hiçbir söz söylemene gerek yok – söylüyorum sana, yapacağım, bak işte bu önünde sonunda bitecek, bu yüzden dikkat et,- tam da az bir miktar istediğinde bu güzel günlerde elinde bulunacak!” Bundan size bahsetmemin sebebi, Bay Shuttleworthy’nin ne kadar eli açık olduğu ve iki dost arasında nasıl bir anlayış ve samimiyet olduğunu göstermek içindir.

Gelelim pazar sabahı soruşturmasına, Bay Shuttleworthy’nin cinayete kurban gittiğinin anlaşılmasıyla “İhtiyar Charley Goodfellow” kadar derinden etkilenmiş hiçbir kimseyi asla görmedim. Charley, Bay Shuttleworthy’nin atının, onu öldürmeyecek şekilde tabanca ile vurulmuş olarak, ki bu da zavallı hayvanın göğsünden akan kandan net bir şekilde anlaşılıyordu, onsuz ve eyer çantaları olmadan geldiğini ilk öğrendiğinde, gerçekten tüm bunları öğrendiğinde, sanki kayıp adam onun biricik öz kardeşiymiş ya da babasıymış gibi birden yüzünün rengi attı ve sanki sıtma nöbeti geçiriyormuş gibi ürperip titremeye başladı.

Başlangıçta her şeyi yapabilecek kadar acısını yenmiş gibi ya da herhangi bir hareket planına karar vermiş gibi görünüyordu böylece uzun zamandır çaba gösterip Bay Shuttleworthy’nin diğer arkadaşlarının bu durum üzerine harekete geçmelerini engelleyebilecekti, bundan dolayı en iyisinin biraz daha beklemek olduğunu söylüyordu, bakalım birkaç hafta veya bir veya iki aya kadar olaylar tersine dönecek mi diye ya da Bay Shuttleworthy doğal yollardan gelmeyip önce atını göndermesinin sebebini açıklayacak mı diye. Diyebilirim ki, acı bir keder altında bu tarz hareket eden insanların eğilimini sıklıkla savsaklamak veya ağırdan almak olarak gözlemleyebilirsiniz. Bu insanların zihin gücü de bir anlamda uyumsuzluğun ifade edilmesine benzerdir çünkü bu tarz insanların harekete geçmek gibi her şey üzerinde korkuları vardır ve koca karıların dediği gibi “acılarına teselli edecek” bir başka deyişle, sorunları üzerine kafa yoracak bir hareketten yoksun olan bu insanlar, dünyada hiçbir şeyin yataкта sessizce uzanmaktan daha iyi olmadığını düşüncesindedirler.

Rattleborough halkı gerçekten de akli melekeleri olan ve “İhtiyar Charley’nin” akli selimliğine sahip insanlardı, bundandır ki halkın büyük çoğunluğu Charley ile aynı fikirde olmaya meyillilerdi, işin içinde harekete geçmeyerek, dürüst ihtiyar beyefendinin de dediği gibi “ta ki bir şeyler dönene kadar” ve inanıyorum ki tüm bu olanlardan sonra bu durum Bay Shuttleworthy’nin hovarda davranışları ve kısmen kötü karakterli bir genç adam olan yeğeninin kuşku dolu müdahalesi haricinde ortak bir kararlılığa dönüştü. Adı Pennifeather olan bu yeğen, “sessizce uzanmak” eyleminde hiçbir şekilde bir mantık göremiyordu, aksine “cinayete kurban gitmiş adamın ölü bedeninin” acil olarak aranması yönünde ısrar ediyordu. Bu onun takındığı bir tavidir ve Bay Goodfellow sert bir şekilde bu görüşün “hiçbir şey söylememek adına belirtilmiş öznel bir ifade” olduğunu belirtti. “İhtiyar Charley’nin” bu görüşünün de kalabalığın üzerinde muazzam bir etkisi oldu ve aralarından birisinin etkili bir şekildeki

şu sorusu duyuldu, "nasıl oluyor da zengin amcasının kaybolması ile ilgili durumlar karşısında bu kadar çok yakından haberdar olan Pennifeather adındaki bu genç adam, kendisini açıkça ve kesin surette "amcasının cinayete kurban gittiğini" belirtecek kadar yetkili görüyor." Bunun üzerine, kalabalığın içindeki bazı kişiler arasında küçük çaplı münakaşa ve atışma meydana geldi özellikle de "İhtiyar Charley" ile "Bay Pennifeather" arasında – özellikle bu iki kişi arasında olan gerçekten de hiçbir suretle yeni değildi, tamamıyla iyi niyetli olmasa da geçtiğimiz üç veya dört ay öncesinde süre gelen bir durum vardı ve olaylar öylesine ilerledi ki Bay Pennifeather, sözde ona aşırı saygısızlık yaptığından dolayı amcasının arkadaşının kapısını kırmıştı ve sonunda Pennifeather da oradayken Charley amcasının evine girmişti. Bu olay üzerine, "İhtiyar Charley'nin" ibret verici şekilde ılımlı ve tam bir Hristiyan iyiliği ile davrandığı söylenir. Çarpmayla ayağa kalması bir oldu, kıyafetini düzeltti ve hiç misillemeye yeltenmedi- sadece "ilk uygun fırsatta derhal öcünü alıyor" diyerek homurdandı, çok doğal ve aynı zamanda mazur görülebilir bir sinir köpürmesiydi ki bu da hiçbir şeydi, fakat şüphesiz ki unutulmuş bir olayın açığa vurulmuş haliydi.

Fakat, bu hususlarda bir ima olması söz konusu bile değildi, açıkça gerçek olan şuydu ki Rattleborough halkı, prensip olarak Bay Pennifeather'ın ikna etme yetisi sayesinde, komşu topraklara kadar dağılıp, kayıp Bay Shuttleworthy'yi arama kararlılığına giriştiler. Bu arama kararlığına ilk olarak giriştiklerini söylüyorum. Aramanın yapılması gerektiğinin kesin kararı verildikten sonra, arayıcıların ayrılması gerektiği gayet tabii olarak kabul edildi- bir başka deyişle guruplara dağıldılar- yaklaşık olarak bölgenin kapsamlı bir şekilde taranması için. Fakat unuttuğum şey, bu marifetli düşünce zinciri neydi de "İhtiyar Charley" topluluğu nihayet bunun izlenebilecek en mantıksız plan olduğuna ikna edebildi. Bay Pennifeather haricinde herkesi ikna etti ve sonunda aramanın dikkatli ve baştan aşağı topluca kasaba sakinleri tarafından yapılması kararlaştırıldı, "İhtiyar Charley'in" ta kendisi onlara kılavuzluk edecekti.

Bu hususa gelince de bir vaşağın gözlerine sahip olduğu herkesçe bilinen "İhtiyar Charley'den" başka bu aramaya daha iyi önderlik yapacak biri olamazdı zaten; ama arayanları en ücra deliklere ve köşelere ki hiç kimsenin varlığından bile şüphe etmediği bir güzergâha yönelten bir tutuma neden olduğu halde ve ayrıca arama neredeyse bir hafta boyunca gece ve gündüz aralıksız olarak sürdüğü halde Bay Shuttleworthy'nin tek bir izine bile rastlanmadı. Tek bir ize bile rastlanmadı dediğimde, edebiyat yapıyor gibi anlaşılmalıyım; ize gelince, tabii ki de bazı izler vardı. Zavallı ihtiyar adamın atının onu yaklaşık üç mil boyunca Borough'nun doğusundaki bir yere, şehre giden anayola kadar izlediği, nal izlerinden garip bir şekilde belliydi. Buradaki izler ağaçlık bir alan boyunca bir patikaya doğru gidiyordu ki bu patika da aynı şekilde anayola doğru çıkıyordu ve yaklaşık yarım mil kadar olan mesafede kesiliyordu. Patikadan aşağı doğru uzanan at nalı izlerini takip ederken, topluluk, nihayetinde patikanın sağına doğru, kısmen böğürtlen çalılıkları arasında gizlenmiş durgun su olan gölet etrafında toparlandılar ve bu göletin tam karşısında olan patikadaki tüm izler kaybolmuştu. Fakat bu izler tekrar görüldü, burada bir doğa mücadelesi meydana gelmişti ve bir insandan daha büyük ve daha ağır olan büyük ve ağır bir insan bedeni, yan yoldan gölet yatağına doğru sürüklenmiş gibi gözüküyordu. Ve bu büyük ve ağır insan bedeni iki kez dikkatli bir şekilde sürüklenmiş, fakat hiçbir şey bulunmamıştı ve topluluk, hiçbir sonuca ulaşamama umutsuzluğuyla çekip gitme noktasına gelmişlerdi ta ki önsezisinin Bay Goodfellow'a herkesin yardımıyla suyu boşaltmanın yararlı olacağı önermesini yapana kadar. Bu proje, "İhtiyar Charley'nin" bilgeliği ve tefekkürü üzerine coşkuyla ve büyük övgüyle karşılandı. Kasabalıların çoğu, cesedi topraktan çıkarma işlemi için çağrılacaklarını öngörerek yanlarında küreklerini getirdiklerinden dolayı suyu boşaltma işlemi kolayca ve hızlıca gerçekleştirildi ve zemin görünür görünmez çamurlu yığının ortasından sağına doğru neredeyse aramada bulunan herkesin, onun Bay Pennifeather'ın eşyası olduğunu bildiği siyah ipek kadifeli bir yelek ortaya çıktı. Bu yelek yıpranmıştı ve üzerinde kan lekesi vardı ve topluluğun içinde bazı kişiler, Bay Shuttleworthy'nin şehre gitmek üzere ayrıldığı sabah, bu

yeleğin sahibince giyilmiş olduğunu bariz bir şekilde hatırlıyordu; bazıları da gerekirse bu olaya tanıklık etmek için yemin etmeye hazır ki Bay P., söz konusu olan giysisini hiçbir surette anma gününde ne giydi ne de biri çıkıp da Bay Shuttleworthy'nin kaybolmasının akabindeki herhangi bir zaman Bay P.'nin üzerinde bu giysiyi gördüğünü söyledi.

Bay Pennifeather için artık olaylar çok ciddi hale bürünüyordu, ona karşı uyanan kuşkuşların su götürmez bir şekilde doğrulanması akabinde, Bay Pennifeather'ın beti benzi attı ve kendisine ne söyleyeceği sorulduğunda, ağzından bir tek kelime bile çıkmadı. Bunun üzerine, hovarda yaşam tarzını terk edip bir çırpıda adamın birine bırakıp gitti ki bu adam da onun eski ve belli başlı düşmanlarından daha yaygaracıydı çünkü onu ansızın yakalatmıştı. Ama, diğer taraftan da Bay Goodfellow'un yüceliği, tam tersine, ihtişamla dışarıya doğru parladı. Bay Goodfellow sıcak ve ağdalı bir şekilde Bay Pennifeather'ı savundu, birden fazla da üstü kapalı olarak- “saygıdeğer Beyfendi Shuttleworthy'nin varisi-” olan bu vahşi genç adamın yapmış olduğu bu saldırıdan dolayı affedilmesini söyledi, şüphesiz ki bunu da hiddetli ihtirasıyla Bay Goodfellow'u suçlamayı düşünüp yapmıştı. “Bay Goodfellow, Bay Pennifeather'ı, tüm kalbiyle bağışladığımı” söyledi; ve “Bay Goodfellow kendisinin böyle şüpheli durumları hiç mi hiç zirveye çıkarmadığımı ki bunu söylediğinden dolayı gerçekten üzgün olduğunu belirterek, bunun, Bay Pennifeather'ın aleyhinde meydana gelmiş olduğunu belirtti, Bay Goodfellow, kendi gücü için her bir çabayı göstermişti ne kadar çok vicdani bir şekilde yaparsa yapsın sahip olduğu az da olsa ağdalı söylemi yumuşattı, bu durumun en kötü tarafı da gerçekten son derece şaşırtıcı bir iş olmasıydı.”

Böylece, mevcut olay, “İhtiyar Charley'nin” etkili ve güzel konuşmasıyla sonuçlandı, şüphelinin adına dürüstçe çalıştığı halde, yine de bir şekilde böyle bir durum yaşandı, ağzından çıkan her hece dolaysızdı fakat isteyerek yapılmamış bir eğilimdi, bu, konuşmacıyı, dinleyicisinin olumlu kanaatinde yüceltmezdi, zaten biriyle ilişkilendirilmiş olan şüphe derinlemesine sonuçlanmıştı ki savunduğu sebep toplumun ona karşı olan hıncını doğurdu.

Davacının yapmış olduğu açıklanamaz yanlışlardan biri de şüpheliye “saygıdeğer Beyfendi Shuttleworthy'nin varisi” olarak kinayede bulunmasıydı. Bu durum, insanların gerçekten de daha önce hiç aklına gelmemişti. Hatırladıkları tek şey, yeğeninden başka yaşayan akrabası olmayan amcasının bir veya iki yıl önce ağzında çıkan mirastan mahrum etme ile ilgili kati tehditleriydi, bundan dolayıdır ki mirastan mahrum etme olayını her zaman sabit bir şüphe olarak gördüler – Rattle sakinleri sabit fikirli olan bir gürühtü fakat “İhtiyar Charley'nin” görüşü onları bu durumu dikkate almaya getirdi ve böylece onlara sadece bir tehditten başka hiçbir şey ifade etmeyen olası tehditleri görmelerini sağladı. Ve bunun üzerine, hemencecik- *bundan kimin çıkarı var? (cui bono?)*- sorusu doğal olarak zuhur etti, bu öylesine bir soruydu ki genç adamı bu dehşet verici cinayet ile sabitlemek için bir yelekten daha fazlasına yöneltti. Yanlış anlaşılma durumum olmasın diye, kullanmış olduğum, yanlış tercüme edilmiş ve yanlış anlaşılmalı bu son derece basit ve kısa olan Latin cümlesini sadece bir anlığına gözlemlemek için konu dışına çıkmama müsaade ediniz. Başarılı romanlarda ve başka yerlerde “*Bundan kimin çıkarı var?*” sorusu (*cui bono?*), örnek olarak, (“Cecil”in yazarı,) Bayan Gore'un eserlerindeki Keldanice'den, Kuzey Amerikalıların Alabama'da kullandığı Krikçe'ye kadar alıntı yaptığı tüm diller onun sistematik olarak “gerektiği kadar” öğrenmesine yardımcı olmuş, şunu belirtmeliyim ki tüm başarılı romanlarda Bay Beckford, Bulwer ve Dickens'ta olanlardan tutun da Ainsworth ve Turnapenny'de olanlara kadar, iki tane Latince sözcük olan “*cui bono?*” (“*bundan kimin çıkarı var?*”) “ne amaçla?” ya da (sanki *quo bono* gibi) “ne yararlar?” olarak ifade edilmiştir. Gerçek anlamları ise şudur: “*bundan kimin çıkarı var?*” *Cui*, kimin; *bono*, yararına? Bu tamamen yasal bir cümle yapısı olup şu an incelemekte olduğumuz durumlara harfiyen uygulanabilir, bu da eylemi yapanın olasılığı, eylemin tamamlanmasına ya da eylemi yapan bireyin yararına olması durumunun olasılığına dayanmaktadır. Şimdi gelelim mevcut duruma, *bundan*

kimin çıkar var? (cui bono?) sorusu açık bir şekilde Bay Pennifeather'ı ima etmekteydi. Amcası onu, kendi vasiyetinde mirasından mahrum bırakmakla tehdit etmişti. Fakat bu tehdit aslında havada kaldı; orijinal vasiyet ortaya çıktı, değiştirilmemişti. Değiştirilmiş olsaydı, şüpheli tarafından cinayet için tasavvur edilebilir tek gerekçe sıradan bir intikam durumu olurdu; ve bu durum bile amcasının iyi lütuflarına haiz olan haklarının iadesine yönelik umudunu etkisizleştirmek olurdu. Fakat, vasiyetin değiştirilmemiş olmasıyla yeğenin kafasındaki bu değiştirme tehdidi muallakta kalmıştı, ve böylece, bu vahşetin çok güçlü bir olası sebebi birden beliriverdi; ve Rattleborough'nun saygıdeğer sakinleri bunu çok akıllı bir şekilde sonuçlandırdı.

Dolayısıyla, Bay Pennifeather bu noktada tutuklandı ve topluluk da, daha fazla bir aramadan sonra onu gözaltında tutarak evlerine doğru ilerledi. Fakat, güzergâhlarında giderlerken bir şüpheyi doğrulayan başka bir durum cereyan etti. Hevesli olması, ona toplulukla ilerlemesinde her daim çok az olarak sebebiyet veren Bay Goodfellow, aniden birkaç adım ileriye koşmaya başladı ve görünüşe göre çimenlerin arasından küçük bir objeyi almak için eğildi. Hızlı bir şekilde inceledikten sonra, paltosunun cebine saklamak için yarım yamalak bir teşebbüste bulundu ki ve fark edildi; bu yapmış olduğu eylem gözden kaçmadı, söylediğim gibi, sonuç olarak önlendi, alınan objenin bir İspanyol çakısı olduğu anlaşıldığında, bir düzine insan onun hemen Bay Pennifeather'a ait olduğunu anımsayıverdi. Üstelik, adının baş harfleri sapına kazınmıştı. Bıçağın ağız tarafı açık ve kanlıydı.

Şüphesiz bir şekilde yeğen suçlu bulundu ve hemen Rattleborough'ya ulaşır ulaşmaz sorgu için yargıcın karşısına çıkarıldı.

Durumlar yine en elverişsiz hale doğru gitti. Tutuklunun (Bay Pennifeather), Bay Shuttleworthy'nin kaybolduğu sabah, nerede bulunduğuna yönelik sorgulanmasında, bunu kabul etmesi tamamıyla bir yüreklilik durumuydu, çünkü o sabah, tüfeğiyle göletin yakın çevresinde geyik avına çıkmıştı ki burası aynı zamanda, Bay Goodfellow'un akıllılığı sayesinde kan lekeli yeğenin bulunduğu yerdi.

Ve bu olayın zuhur etmesiyle, Bay Goodfellow, gözleri dolu bir şekilde olayın soruşturulması için izin istedi. Ahbaplığından hiç de alta kalmayacak şekilde, onu o yapan kişiye borçlu olduğu bu asli görev bilincinin, onu daha fazla sessiz kalmasına müsaade edemeyeceğini belirtti. Daha önceleri, genç adamla olan samimi yakınlığı (genç adamın Bay Goodfellow'a yaptığı kötü muameleye rağmen), bir hayal gücünün ona önerebileceği her türlü hipotezin müsebbibi oldu ve Bay Pennifeather'ın ciddi bir şekilde aleyhine söylenen şüpheli durumların ortaya çıkmasını izah etmede ziyadesiyle gayret gösterdi; fakat bu durumların hepsi artık öylesine çok ikna edici ve aleyhineydi ki hiçbir şekilde tereddüt etmeyerek Bay Goodfellow'un bu gayretinde kalbi paramparça olduğu halde bildiği ne varsa hepsini anlatacaktı. Ve anlatmaya şöyle devam etti, Bay Shuttleworthy'nin şehre gitmek için ayrıldığı günden önceki günün öğleden sonrası, ihtiyar saygıdeğer beyefendi, yeğenine ertesi gün kasabaya gitme sebebini, Bay Goodfellow'un işittiğine göre, 'Çiftçi' ve 'Esnaf' Bankasına aşırı derecede büyük bir meblağda para yatırmak olarak bahsetmiş ve sonra da adı geçen Bay Shuttleworthy, orijinal vasiyetinin iptalinin değişmez kararlılığını adı geçen yeğenine farklı bir biçimde beyan etti ve ona beş kuruş miras bırakmayacağını belirtti. Tanık, her bir önemli noktada olanların kendisinin doğru bir şekilde ifade edip etmediğini belirtmesi için zanlıyı acilen, resmî bir şekilde çağırdı. Oradaki herkesin büyük şaşkınlığı içerisinde Bay Pennifeather, açık bir şekilde durumun belirtildiği gibi olduğunu kabul etti.

Yargıç, zanlının amcasının evindeki odasının derhal aranması için emniyet mensuplarını göndermenin kendisinin bir görevi olduğunu telakki etti. Bu aramadan, görevliler neredeyse şıp diye ihtiyar adamın yıllardır taşıdığı meşhur çelik-bağlı, kahverengi deri cep kitabı ile döndüler. Fakat, kitabın değerli

parçaları çıkartılmıştı ve yargıç, tutukludan parçaların saklandığı yeri veya ne için kullanıldığını beyhude bir şekilde almaya çabaladı. Gerçekten de, o, bu iş ile ilgili olan tüm malumatı bıkmadan ve usanmadan reddetti. Emniyet mensupları, aynı zamanda da mutsuz adamın yatağı ile çulu arasında, üzerlerinde baş harflerinin yazılı olduğu ve kurbanın kanı ile korkunç bir şekilde kirletilmiş gömlek ve boyun-mendili buldular.

Bu noktada, cinayete kurban gitmiş adamın atının almış olduğu yaralanma sonucu ahırda son nefesini verdiği duyuruldu ve mümkünse mermiyi bulmak düşüncesiyle, Bay Goodfellow tarafından hayvanın otopsisinin derhal yapılması gerektiği önerildi. Ve öyle de yapıldı, Bay Goodfellow, zanlının suçunu sorgusuz sualsiz ispatlarcasına, gövdenin içindeki delikten dikkatli bir şekilde arama yaptıktan sonra olağandışı ebattaki kurşunu bulup, çekip çıkardı ki bu kurşunun da, davada Bay Pennifeather’ın tüfeğinin çapına tamı tamına uygunluk gösterdiği bulunmuştu; fakat Borough ya da civarlarındaki herhangi birininki için oldukça büyüktü. Olayı daha mutlak bir şekilde resmetmek gerekirse, bu kurşunun aslında genel ek yerinde dik açılı bir kusur ya da çatlığa sahip olduğu gözlemlendi ve inceleme sonucunda bu çatlığın zanlının kendisine ait olduğunu kabul ettiği eşyası olan kalıbın tekinde yanlışlıkla olan bir çıkıntı ya da eğime tamı tamına karşılık geldi. Bu kurşunun bulunmasıyla, soruşturma yargıcı, daha fazla ifade dinlemeyi reddetti ve tutuklunun kefaletle tahliye edilmesini tereddütsüz geri çevirerek yargılanmasını *îfâ* etti, bu ciddiyete rağmen Bay Good-fellow sıcak bir şekilde duruma karşı çıkararak meblağ ne olursa olsun kefaleti ödemeyi teklif etti. Rattle kasabasındaki geçici olarak ikamet ettiği tüm bu dönem içerisinde, “İhtiyar Charley’nin” bu cömertliği, onun samimi ve nazik davranışının bütünü ile uyumluydu. Bu kez, saygıdeğer adam, sempatisi ve aşırı içtenliği neticesinde öylesine hepten bir izlenim bırakmıştı ki genç arkadaşı için kefalet parasını ödemeyi teklif ettiğinde, (Bay Goodfellow) dünya yüzünde bir mala sahip olabilecek tek kuruş parasının olmadığını unutmış gibi gözükmüştü.

Netice olarak hapse gönderilmesi, hemen anında öngörülmüştü. Bay Pennifeather Rattleboroughluların yüksek sesli nefreti arasında bir sonraki cezai celsesine, duruşmaya götürüldü, dolaylı delil zincirinin (ki bunlar, Bay Goodfellow’un duyarlı insaflılığının mahkemeden saklamasına olanak vermediği, aleyhine olan ek delillerce güçlendirilmişti) devamlı olarak görülmesi ve tamamıyla kati olması durumundan dolayı, yargıçlar kurulu, yerlerinden kalkmaksızın “*birinci dereceden cinayet suçlusu*” olduğuna karar verdiler. Kısa bir zaman sonra da boynu bükük adamcağız, ölüm cezasına çarptırıldı ve kanunun acımasız intikamını beklemek üzere şehir hapishanesine gönderildi.

Bu arada da “İhtiyar Charley Goodfellow’un” bu asil davranışı kendisini, şüphesiz, Borough’nun dürüst halkına sevdirdi. Şimdi de hiç olmadığı kadar on katı daha büyük bir gözde kişi haline geldi; ve büyük bir misafirperverlikle ağırlanmasının da doğal bir sonucu olarak oldukça rahatladı, eskiden, mecburen, daha önce yoksulluğunun onu gözetlemeyi zorladığı son derece cimri tutumları vardı ve çoğu kez kendi evinde nadiren toplanmalar olurdu, akıl ve eğlence en yüksek mertebede hüküm sürerken – cömert ev sahibinin geç rahmetli olmuş biricik dostunun yeğeni üzerinde asılı olan bu hüznü yazgı ve nahoş bir şekilde ara sıra olan hatıralar tabii ki de az da olsa şevkini kırmıştı.

Günün birinde, bu yüce gönüllü ihtiyar beyefendi, aşağıdaki mektubun kendisine ulaşmasıyla hoş bir biçimde kalakaldı.

Charles Goodfellow, Beyefendi:

Sevgili Bayım – Saygın müşterimiz Bay Barnabas Shuttleworthy tarafından Firmamıza iletilen sipariş ile ilgili olarak belirtmek isteriz ki bu sabah adresinize iki kutu antilop markasının menekşe

Adres
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address
RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

rengi mühürlü Château Margaux'unu size iletmiş olduğumuzun onuru içerisindeyiz. Kutu numaralandırılmış ve karşısına işaretlenmiştir.

Hizmetinizdeyiz, Bayım,

Sadık hizmetkarlarınız,

HOGGS, FROGGS, BOGGS & AŞ

--- Şehri, 21 Haz, 18---

Not: Bu mektubu aldığınız günün ertesi, Kutunuz size küçük el arabası ile ulaştırılacaktır. Bay Shuttleworthy'ye saygılarımızla.

H., F., B., & AŞ.

Gerçek olan şuydu ki Bay Goodfellow, Bay Shuttleworthy'nin ölümünden beri kendisine söz verilen Château Margaux'u alma umudunu kesmişti ve bundan dolayı, şimdi ona, kendi namına tanrının müstesna bir takdiri olarak bakıyordu. Tabii ki de çok hoşnut olmuştu ve mutluluğunun coşkusuyla büyük bir arkadaş grubunu iyi, ihtiyar Bay Shuttleworthy'nin hediyesini açıp içmek için ertesi gün küçük bir akşam yemeğine davet etti. Davetleri düzenlediğinde, "İyi, ihtiyar Bay Shuttleworthy" ile alakalı tek bir kelime bile söylemedi. Gerçek olan şuydu ki çok düşündü ve hiçbir şey dememeye karar verdi. Doğru hatırladığım kadarıyla, hiç kimseye Château Margaux hediyesi aldığımı bahsetmedi. Yalnızca, birkaç ay önce şehirden sipariş ettiği zengin aromalı ve son derece kaliteli olan ve ertesi gün kendisine teslim edilecek olan içkisi için arkadaşlarından gelmelerini ve içme konusunda ona yardımcı olmalarını istedi. Sıklıkla beni düşündüren şey, "İhtiyar Charley'nin" eski dostundan almış olduğu bu şarap ile alakalı olarak neden hiçbir şey söylememe kararını almış olmasıydı, mükemmel ve gerçekten yüce bir sebebinin var olduğu aşıkardı fakat sükuneti konusundaki sebebinin hiçbir şekilde tam olarak anlamış değildim.

Nihayet ertesi gün, beraberinde büyük bir kalabalık ve son derece saygıdeğer bir toplulukla Bay Goodfellow'un evine gelindi. Gerçekten de Borough'nun yarısı oradaydı, - bizzat ben de o sayının içindeydim, - fakat ev sahibini kızdıran şey, "İhtiyar Charley'nin" sunduğu gösterişli ve bir hayli masraflı olan akşam yemeği misafirlerce yeterince hakkaniyetli bir şekilde yapılırken geç saatlere kadar Château Margaux'un gelmemiş olmasıydı. Château Margaux en sonunda gelmişti; fakat - hunharca büyük bir kutusu vardı, - ve katılan herkesin yüzünde ziyadesiyle güler yüzlü bir mizaç vardı, masanın üstüne kaldırılmasına karar verildi böylece içindekiler de bir an önce temizlenecekti.

Söylemeye kalmadan, bir el de ben attım; ve kısa bir zamanda kutuyu masanın üzerine, tüm şişelerin ve bardakların tam ortasında aldık, bir kaç tanesi bile o itiş kâğıda parçalanmadı. Oldukça alkollü ve aşırı derecede yüzü kırmızı olan "İhtiyar Charley" bir sandalye çekti, sahte itibarlı havasıyla masanın başına dikildi ve kızgın bir şekilde şarap sürahisıyla beraber masaya yumruğunu indirdi ve kalabalığı "hazineyi gömüldüğü yerden çıkarma seremonisine" bir düzen halinde toparlanmaları için çağırdı.

Birkaç bağırıp çağırmadan sonra, sessizliğe en sonunda tamamıyla kavuşuldu ve benzer durumlarda sıklıkla karşılaşıldığı gibi çok derin ve olağanüstü bir sessizlik meydana geldi. Akabinde, kutunun kapağının zorla açılması isteğine, tabii ki de "mutlak bir zevkle" riayet ettim. Keskiyi arasına soktum ve çekiçle birkaç hafif vuruş yaptım, kutunun üst tarafı aniden düştü ve o anda cinayete kurban gitmiş olan Bay Shuttleworthy'nin çürümüş, kanlı ve neredeyse kokuşmuş olan cesedi, oturur pozisyonda, ev

sahibiyle direk yüz yüze gelecek şekilde birdenbire peyda oluverdi. Çürüyen ve fersiz gözüyle hareketsiz ve kederli bir şekilde tam da Bay Goodfellow’un yüzüne bir süre dik dik baktı, ve yavaşça; fakat açık ve etkileyici bir şekilde řu kelimeleri ifade etti: “Sen gerçek bir Beyefendisin!” ve sonra, göğsünün kenarına doğru sanki tamamıyla hoşnut bir şekilde düştü ve masanın üstünde kol ve bacaklarını titreyerek uzattı.

Ardından gelen sahne bütünüyle tarifi ötesindeydi. Kapılara ve pencerelere doğru feci bir şekilde hücum ettiler, ve odadaki dirayetli olan adamların bir çoğu büsbütün korku yüzünden anında bayıldılar. Fakat, çığlık çığlığa bir korku patlamasındaki vahşetin akabinde, tüm gözler Bay Goodfellow’a yöneldi. Bin yıl yaşasam bile, onun son zamanlarda zafer ve şarap kırmızısı olan dehşet verici yüzünde anlatılan ölümcül acıdan fazlasını asla unutamam. Birkaç dakika boyunca mermerden bir heykel gibi sert bir şekilde oturdu, gözleri, bakışlarının yoğun boşluğunda görünen, içine dönmüş ve kendisinin perişan olmuş, ölüm saçan ruhunun düşüncesiyle emilmişti. En nihayet, dış dünyaya doğru ifadelerinin aniden parladığı görüldü, hızlı bir sıçrayışla sandalyesinden fırladığında, başı ve omuzlarıyla beraber masanın üzerine düştü ve cesetle ile iletişim içine girdi ve ona Bay Pennifeather’ın hapsedildiğı ve ölüm cezasına mahkûm edildiğı korkunç cinayetin detaylı itirafına yönelik hızlı ve hararetili bir şekilde içini döktü.

Yeniden anlattığı şeydeki asıl mesele şuydu: -Kurbanımı göletin etrafına doğru takip etti; ve orada atını tabancayla vurdu; binicisini dipçığı ile gönderdi; cep-kitabını eline geçirdi; ve atın ölmüş olmasını umdu, ve onu, göletin kenarındaki böğürtlen çalılıklarına doğru büyük bir çaba göstererek sürükledi. Kendi hayvanının üstüne Bay Shuttleworthy’nin cesedini attı ve böylece orman boyunca uzun bir mesafedeki güvenli bir saklanma yerine taşıdı.

Yelek, bıçak, cep-kitabı ve kurşun buldukları yere Bay Pennifeather’dan öcünü almak için bizzat kendisi tarafından yerleştirildi. Lekeli mendil ve gömleğin bulunmasını kendisi akıl etti.

Kan-dondurucu resitalin sonuna doğru, suçlu alçak herifin sözleri gücünü kaybetti ve içi boş hale geldi. Söyleyecekleri en sonunda bittiğinde, ayağa kalktı, masanın arkasına doğru sendeledi ve düşüp geberdi.

Mutlu bir zamanda koparılan bu itiraf için kullanılan yöntem, etkili olduğu halde, gerçekten de basitti. Bay Goodfellow’un aşırı derecede olan bu dürüstlüğü beni tiksindirmişti ve ilk baştan beri şüphemi uyandırmıştı. Bay Pennifeather ona vurduğunda oradaydım ve yüz ifadesinde oluşan o şeytani ifade, anlık olduğu halde, öç alma tehdidinin mümkün olduğunca sert bir şekilde gerçekleştirileceğine beni inandırmıştı. Böylece “İhtiyar Charley’nin” manevralarını, Rattleborough’nun iyi vatandaşları tarafından gözetilen farklı bir pencereden seyretmek için hazırlandım. Tüm bu olan suç bulgularında ilk gördüğüm şey, doğrudan ya da dolaylı olarak kendisinden kaynaklanmasıydı. Davanın gerçek durumunda açıkça gözlerimi açan durum ise Bay G. tarafından atın cesedinde bulunan kurşun meselesiydi. Rattleburglular unuttuğu halde; ben kurşunun ata girdiğı ve *çıkıtı* yeri unutmamıştım. Çıkışının akabinde hayvanda bulunmuş olsaydı, onu bulan kişi tarafından yerleştirilmiş olması gerektiğini açık bir şekilde görürdüm. Kanlı gömlek ve mendil, kurşunun akla getirdiğı fikri doğruladı; soruşturmadaki kanın aslında önde gelen bir bordo şarabından başka bir şey olmadığı kanıtlandı. İşte tüm bu olanları ve Bay Goodfellow tarafından son zamanlarda yapılan aşırı masrafları ve cömertliğini düşündüğümde, yine de güçlü olan şüphe üzerinde düşünüp taşındım çünkü bunların hepsini gizli tuttum.

Bu arada, Bay Shuttleworthy’nin cesedinin bulunması için titiz bir özel arama çalışması başlattım ve haklı olarak, Bay Goodfellow’un yürüttüğü gruptan mümkün olduğunca farklı bir meskenin araması

yapıldı. Sonuç şuydu ki birkaç gün sonra, kurumuş bir kuyuyla karşılaştım, kuyunun ağzı da neredeyse böğürtlen çalılıkları ile örtülmüştü; ve orada, tam da altında aradığımı buldum.

Tesadüfe bakın ki Bay Goodfellow, konuğunun bir kutu Château Margaux sözü üzerine onu razı etmenin bir yolunu bulduğunda, iki dostun aralarındaki diyaloga kulak misafiri olmuştum. Bu ipucu üzerine, harekete geçtim. Sert bir parça balina kemiği buldum ve onu cesedin boğazından aşağı doğru soktum ve cesedi de onu koruyan eski şarap kutusunun içine yerleştirdim, böylece bedeni dik tutmak için onu eğdikçe balina kemiğini de eğecektim. Bu hareketle, çivilerle kapağı sabitleştirirken, kapağın üstüne kuvvetli bir şekilde bastırmak zorunda kaldım; tabii ki de çivilerin çıkarılır çıkarılmaz kapağın üst tarafı fırlayacağını ve böylece de ölü bedenini yükseleceğini tahmin etmiştim.

Kutuyu ayarladıktan sonra, işaretledim, numaraladım ve önceden söylendiği gibi adrese yolladım; daha sonra Bay Shuttleworthy ile anlaşılan şarap tüccarları adına bir mektup yazdım, uşağıma kutunun Bay Goodfellow'un kapısının önüne benden gelecek işaretle el arabasıyla götürülmesi konusunda talimatları verdim. Cesedin konuşturulmasını tasarlamaamdaki sözler için de vantrilokluk yeteneğime emin bir şekilde güvendim; sonuçları için de öldürücü alçak herifin vicdanını hesaba kattım.

Açıklanacak daha başka hiçbir şeyin olmadığına inanıyorum. Bay Pennifeather derhal serbest bırakıldı, amcasının servetini miras yoluyla devraldı, bu yaşananlardan ders çıkardı, yaşamında yeni bir sayfa açtı ve ömrünün sonuna kadar yeni yaşamında mutlu oldu.